

TABORIŠČNIK

Štev. 46., Leto II.

ŠPITAL NA DRAVI

sobota 15. februarja 1947

VILFAN IN GRUBER V BESEDNI BORBI ZA KOROŠKO

LONDON. Včeraj je na zasedanju namestnikov zunanjih ministrov v imenu Jugoslavije dr. Vilfan prečital spomenico svoje vlade o položaju koroških Slovencev branil jugoslovanske zahtevo po priključitvi Koroške in delov Štajerske k Jugoslaviji ter zahteval zagotovitev narodnostnih pravic gradiščanskih Hrvatov. Spomenica ugotavlja že znana dejstva o germanizaciji in preganjanju Slovencev v Avstriji. Dr. Vilfan je izvajal, da koroški plebiscit iz leta 1920 ni rešil še danes spornega vprašanja. Radi preganjanja Slovencev tako v povojni kot v Hitlerjevi Avstriji, je plebiscit iz leta 1920 izgubil vsak pomen. V dokaz preganjanja Slovencev v sedanji Avstriji je dr. Vilfan navedel, da je sedanji koroški deželni glavar Hans Piesch izdelal načrt o zopetni izselitvi koroških Slovencev. Potem je dr. Vilfan prešel na novemberske volitve leta 1945. Koroški Slovenci na teh volitvah niso nastopili s svojo listo, ker je pri teh volitvah bila postavljena zahteva, da se vprašanje meja ne sme načeti. Tako so bili vsi kandidati prisiljeni podpisati znano izjavo o nedeljivosti Koroške. Slovensko vodstvo na Koroškem je zato nasvetovalo Slovincem, da glasujejo za one kandidate, ki jim po njih mnenju morejo najbolj jamčiti zaščito njih interesov. Avstrijski argumenti, da so te volitve dokazale voljo koroškega ljudstva, da ostane v Avstriji, ne morejo držati. Dr. Vilfan je dejal, da je krilatica o nedeljivosti Koroške samo politično sredstvo za preganjanje koroških Slovencev. Dokaz preganjanja in zapostavljanja Slovencev je, da danes na Koroškem ni dovolj učiteljev, ki bi znali slovensko, še manj pa slovenskih učiteljev.

Avstrijski zunanji minister dr. Gruber je zavračal Vilfanovo trditev, češ, da plebiscit ni rešil spornega vprašanja, saj je takratna jugoslovanska vlada, ki ji je predsedoval Nikola Pašić, priznala koroški plebiscit. O volitvah 1945 je Gruber dejal, da bi se jih Slovenci bili lahko udeležili, a so prostovoljno umaknili svojo listo. Sicer pa za takratne volitve ne odgovarja avstrijska vlada, ampak zasodbene oblasti. Dr. Vilfan je nato zavrnil dr. Gruberja, da se Slovenci volitev 1945 niso mogli udeležiti s svojo listo, ker bi bili kandidati morali podpisati in priznati načelo nedeljivosti Koroške. Tega pa Slovenci niso hoteli storiti. Dosedaj pa še Slovenci niso imeli možnosti, da bi na občinskih volitvah pokazali svojo moč.

Nato je sovjetski zastopnik Gusev stavil dr. Gruberju vprašanje, zakaj avstrijska vlada navaja v svoji sedanji spomenici, da je na Koroškem le še 26.000 Slovencev, ko je Hitler leta 1942 s posebnim odlokom odredil izselitev 50.000 koroških Slovencev. Dr. Gruber je odgovoril, da mu ni točno znano odkod v omenjenem Hitlerjevem odloku število 50.000, da pa se to število bržkone nanaša deloma tudi na Slovence na sosednjem Kranjskem. Po tem odgovoru je dr. Vilfan zapustil dvorano, nakar so namestniki zunanjih ministrov avstrijski delegaciji stavili še nekaj vprašanj.

Na današnji seji bodo namestniki sami obravnavali vprašanje avstrijske meje.

SLOVENSKA GIMNAZIJA V SENIGALLIJI

V slovenskem begunskem taborišču v Senigalliji v Italiji že od začetka, odkar se je taborišče v Servigliano preselilo v novo senigallsko taborišče, deluje poleg ljudske šole tudi slovenska gimnazija, ki je dne 1. t. m. končala prvi semester tega šolskega leta. Na sklepni konferenci je ravnatelj Ivan Prijatelj naglašal, da je slovenska gimnazija dobila uradno zagotovilo, da bodo njeni učenci pred posebno državno komisijo delali razredne in višjetečajne izpite v slovenskem jeziku in da bo komisija dijakom izdala spričevala, ki bodo od države priznana.

Pouk je v prvem semestru bil nekajkratov zaradi raznih neprilik nekoliko moten, zlasti zaradi raznih preseljevanj in zadnje čase zaradi hudega mraza. Vkljub težkim razmeram pa je bil uspeh tega semestra kar dober:

Slovenska gimnazija v Senigalliji ima 70 dijakov, med njimi 40 dijakov in 30 dijakinj. Učni uspehi pa so bili naslednji:

Z odličnim uspehom je končalo 5 dijakov, s prav dobrim 17, z dobrim 9, po eno slabo oceno je dobilo 12 dijakov, po 2 slabi 9 dijakov, po več slabih pa 12 dijakov. Neredovanih je bilo 6 dijakov.

Gimnazija in dijaštvo je bilo med šolskim letom deležno podpor od več strani. Zelo je podpirala gimnazijo miss Haymen, dalje pa ji je naklonil podporo tudi taboriščni podporni fond. Krepko je podprl zavod in dijaštvo Slovenski socialni odbor v Rimu, zlasti pa sv. Oče, ki je dijakom za božič poslal svoja darila.

-o-o-o-

I Z D O M O V I N E

UDARNIKI se imenujejo tisti delavci, ki so se izkazali za najboljše delavce v rudnikih, tovarnah, gradbah ali pa tudi v pisarnah. Kdor se posebno dobro izkaže, ga slovesno razglase za udarnika. Takih udarnikov je na Slovenskem zdaj kakih 1500. Konec januarja so se ti udarniki zbrali v Ljubljani, kjer so se posvetovali, kako bi svojo nalogo še nadaljevali. Sprejel jih je tudi ministrski predsednik slovenske vlade Miha Marinko.

TEKMOVANJE SLOVENSКИH PREMOGOVNIKOV so priredili v domovini ob obletnici Leninove smrti. Zmagal je kot najboljši premogovnik rudnik Huda jama - Laško, ki je za 10% prekosil postavljeni navadni delovni uspeh. Na drugem mestu je bil rudnik Hrastnik, na tretjem Zagorje, potem Zabukovica in Vekenje. - Kje je neki ostalo Trbovlje?

UMRLI SO: v Ljubljani Marija Kresal, roj. Kjemenc, Marjeta Kugovnik, pos.; Maša Ogriz, žena vseuč. prof.; Alojzij Golobič, izvošček, Fr. Kremer, Metka Lazar, Jos. Sever, miz. mojster; stroj. ključ. Fr. Lončar, Ludvik Boh, Jož. Koželj, roj. Iskra; tob. vpokoj. Mar. Zupanc

- - - -

I Z T A B O R I Š Č A .

OBVESTILO IN ZAHVALA. -

V začetku šol. l. 1946/47 je odšlo iz našega taborišča na peggeško gimnazijo 30 dijakov in 30 dijakinj, ki so stanovali v konviktu. Ustanovljen je bil poseben kurtorij, v katerem je bil tudi član našega taborišča, ki je bil izvoljen po starših onih dijakov, ki so posežali peg. gimnazijo. Starši so izmed sebe izvolili tudi poseben "Odbor za preskrbo dijakov". Ker sta oba taborišča združena, je odbor prenehal z delom. Prva zbirka, ki jo je organiziral Tabor. župni urad, je prinesla 659.10 šil. Ta znesek je bil sedaj v celoti namenjen za nabavo učnih knjig, ki bodo poslani ravnateljstvu gimnazije. - Vsem, ki so kakorkoli pomagali temu odboru, se najlepše zahvaljuje. Predvsem smo dolžni izreči najprisrčnejšo zahvalo g. ravnatelju Jarvie-ju in miss Mishell, ki sta se z ljubeznijo zavzela za naše dijake, nadalje tab. župnemu uradu, ki je tako hitro organiziral nabirko, kakor sploh vsem, ki so kakorkoli pomagali odboru ali dijakom. - "Odbor za preskrbo dijakov."

SALOIGRO "SKAPINCE ZVIJACE"

bodo jutri v nedeljo igrali v "Domu zmage". Začetek ob 3 pop. in ob 8 uri zvečer.

MOŠKVA-ODLOČILNA PRESKUŠNJA

Iz Washingtona poroča agencija INS: Po sodbi ameriškega zunanjega ministra George-a C. Marshalla moskovska konferenca zunanjih ministrov pomeni odločilen preobrat v ustvarjanju svetovnega mira.

K tej kratki izjavi dodajajo iz Bele hiše, da je ameriška vlada prepričana, da so pogajanja o bodočih pogodbah z Avstrijo in Nemčijo preskušnja, od katere je odvisno nadaljnje razmerje med zahodnimi silami na eni strani in Sovjetsko zvezo ter njenimi satelitskimi državami na drugi strani.

Kako važna se generalu Marshallu zdi bližnja moskovska konferenca, dokazuje dejstvo, da zdaj ves svoj čas porabi za trajne posvete s političnimi in gospodarskimi strokovnjaki ameriškega zunanjega ministrstva. - Francija, tako se zdi, bi utegnila na konferenciigrati posredovalno vlogo.

ANGLEŠKI LIST O AVSTRISKEM VPRAŠANJU

Ko se bo avstrijsko vprašanje odločilo v Londonu, bo na novo z Nemčijo vred prišlo na vrsto v Moskvi. Kako sodijo v Angliji, nam jasno pove članek angleškega lista "Manchester Guardian", ki spada med najuglednejše angleške liste in so njegove sodbe navadno precej zanesljive, kadar je tudi nam treba presojati angleško javno mnenje o kaki važni zadevi. Zato iz tega članka navajamo te le misli:

"Avstrija je vsekakor bila žrtev nemškega napada, in sicer celo prva. To so zavezniki v Moskvi priznali že leta 1943. Toda njen prispevek k vojni (na strani Nemčije) je bil večji kakor bi ga opravičevala sama poslušnost. Gusev ima prav, naj se pojasni vloga avstrijskih nacistov in vojnih zločincev. To vprašanje je važno. Ampak vzroki, da je avstrijska republika onemogla in odrekla, so globlji. Vzrok je v tem, da avstrijskemu ljudstvu manjka zaupanje v sposobnost, da bi moglo kot narod živeti. Po letu 1918 je manjkalo gmotnih in tudi duhovnih pogojev za tako zaupanje. Podpis državne pogodbe takega zaupanja ne more sam po sebi ustvariti. - List nato naglašja, da je Avstriji treba dati možnost, da bo svoja gospodarska vprašanja sama reševala. Nato list pravi:

"Avstrija se doslej zaradi izgube južnega Tirola ni kujala. Upamo tudi, da se bodo s pogajanjmi dale urediti češke zahteve po popravi meje pri Bratislavi. Pač pa je za bodoči razvoj nevarna jugoslovanska zahteva po Celovškem ozemlju. Avstrija jo odklanja. Rusko stališče bo pojasnilo, v kaki meri je ta zahteva zgolj trgovski predmet in kako resno je bila zamišljena, ko naj bi opozorila na pravično ravnanje s slovensko manjšino.

Kakšna bo končna avstrijska državna pogodba, to bo največ odvisno od stališča Rusije. Rusija je do Avstrijcev globoko nezaupna, kar je še podkrepilo izid volitev, ki je desničarski stranki dal oblast. Rusija ima občutek, da bi ta stranka hotela avstrijsko samo-stojnost "prodajati" zahodnim silam. Na drugi strani pa je Rusija sama že storila ukrepe, ki bi utegnili - če ne bodo ustavljeni - najmanj zaježiti nevarnost, da je avstrijska neodvisnost ogrčena od vzhoda. Če pa naj bo Avstrija neodvisna, politično zdrava in gospodarsko sposobna, mora imeti proste roke bodisi na zahodu, kjer so njene duhovne simpatije in od koder bi mogla pričakovati tudi gmotne pomoči, bodisi na vzhodu, kamor po svojem sestavu spada, čeprav ni brezpogojno treba, da bi postala že federativni član vzhoda. Na obe strani pa mora imeti enakomerne stike.

Če se zavežnikom v Londonu in Moskvi ne posreči najti izhoda iz tega precepa, če se ne bodo mogli zediniti, bodo njihove težave prav kmalu začele odsevat v Avstriji sami. Avstrijci se že bližajo občutju malodušja in apatije. Če bodo docela obupali, bodo spet sprejeli sleherni povabilo, ki bi jih vabilo k - samoumoru."

ODLOČILNA IGRA

Švicarski list "La Tribune de Geneve" od 1. t. m. prinaša članek pod naslovom "Odločilna igra", v katerem se peča najprej z mirovnimi pogodbami, ki so bile sklenjene s 5 državami, ki so bile nemške zaveznice, nakar prehaja na vprašanje, kaj bo zdaj sledilo. Članek sklepa s temi le ugotovitvami:

"Ko bodo te mirovne pogodbe uveljavljene, lahko pričakujemo, da bo napetost med anglosaškimi silami in novimi satelitskimi državami Sovjetske zveze vsaj malo omiljena. V tistem hipu, ko bo priznan podpis tistih vlad, katere so pod varstvom rdeče armade bile postavljene v Sofiji in Bukarešti, bosta tudi Anglija in Amerika morali opustiti svoj odpor, ko nista hoteli priznati teh vlad. Ko je Ljudska republika Jugoslavija bila sprejeta med Združene narode, sta Anglija in Amerika že nehali zanikati pravnost Titovega totalitarnega režima. Po zadnjih volitvah na Poljskem, pri katerih so zmagale metode prejšnjega lublinskega odbora, se zdaj washingtonska in londonska vlada tudi na Poljskem pripravljata na umik, ker se hoče ta končno do sovraštva spreti s tistimi silami, ki zdaj vodijo v Varšavi, še celo pa ne v hipu, ko morajo te sile v nemškem vprašanju zavzeti svoje stališče.

Hkrati, ko se likvidira vojska, doživljamo tudi počasno urejevanje odnosov med zahodom in "mladimi vzhodnimi demokracijami". Ker pa se te morajo držati le po zaslugi mogočne zaščite od strani Sovjetske zveze, od katere dobivajo iz Kremlija redno svoja navodila, bo konec koncev ta igra, ki bo odločala prihodnost vse Evrope, igra med Moskvo, Washingtonom, Londonom in Parizom."

D. R O B N E N O V I C E

10. OKTOBER, ki so ga koroški Nemci vsako leto slovesno obhajali kot narodni praznik v spomin na obletnico koroškega plebiscita, poslej ne bo več narodni praznik. -- Tako je dne 13. t. m. v Celovcu na prireditvi Lige Združenih narodov sporočil koroški deželni glavar Plesch. Dejal je, da se bodo tej slavnosti zato odpovedali, da ne bi žalili tistih Slovencev, ki so svoj čas glasovali za Jugoslavijo.

ITALIJANSKA SOCIALISTIČNA MLADINA je s svojo organizacijo pristopila Saragatovi socialistični delavski stranki Italije. Predsednik socialistične mladinske organizacije je Matteo Matteotti, sin onega Matteottija, ki so ga fašisti leta 1924 umorili. Ta je postal glavni tajnik nove social. stranke.

OGNJENIK ETNA na Siciliji je dne 10. t. m. več ur metal iz sebe žarečo lavo, ki je tekla 500 metrov na široko. Ognjenik je bruhal 2 uri ter je bil njegov izbruh viden 65 km daleč.

KOREJSKI ZASTOPNIK V WASHINGTONU je ugovarjal načrtu, da bi UNO dobila mandat nad Korejo. Zahteval je, naj bi ta stara in visoko razvita kulturna dežela s svojimi 22 milijoni prebivalcev bila deležna popolne samostojnosti.

-o-o-o-

NAPROŠAM vsakogar, ki mu je kaj znano o RAJŠP DOMINIKU, roj. 31. 7. 1922, pogrešan od maja 1945 pri Vetrinju, naj sporoči upravi lista svoj naslov in poročilo.

NAJDENE so bile otroške rokavice. Baraka 11/9.

KDOR JE VZEL pred bar. 36 lopato, se naproša, da jo vrne v baraki 36/2.